Franconia germanie ſuperioris prouincia

FRanconia ⁊ huic ſuccedit nobilis ſa-
ne ꝓuincia ad modũ potens ab inco-
latu francoꝝ ſic appellata. Franci q̇dē troiani ab origie fuerũt. q̇ deleto Jlio duce ꝑami magni ꝑami ex ſorore nepote ꝑ pontũ euxinũ ⁊ meothidas paludes in ſcithiã ꝑuenerunt. ibiq; ciuitatẽ edificarũt quã vocauere Sicambriã ex q̃ dicti ſicambri. Cõſtat enĩ poſt euictaz incenſamq; Troiã q̇ ſupfuerũt excidio in turmas tres diuiſos in exiliũ ꝓfugiſſe. ⁊ alios q̇dē Enea duce italiã petiuiſſe a q̇bꝰ albani ꝓdierũt ⁊ deide remã q̇ orb̃ iꝑio potiti ſũt. Alij ſb anthẽore ꝑ medios achiuos elapſi illiricoſ penetrauerũt ſinꝰ. ⁊ regñ liburnoꝝ ad intimũ adriaticũ pelagus acceſſere vrbemq; ꝯdidere patauinã vbi ſepultũ Anthenorem tradũt. q̇ euecium fugas ſecum duxit a q̇bꝰ poſtea dicti veneti. quoꝝ ē hodie ingẽs poteſtas terra mariq;. Tertij vt dixi mus in ſcithiã penetrarũt. in quo i loco in magnã gentẽ coaluerũt. Cumq; ſcithaꝝ multi Romano impio ſubiecti eẽnt ⁊ ipſi q̇; tributa pendeꝛunt. manſerunt fectigales vſq; ad tempora Valentiniani ceſaris quo imperante Alani vexare imperium ceperunt. Jmperator vero propoſito edicto libertatem in decennium eis promiſit q̇ Alanorum ferocitatem compeſcerent. allecto eo premio Sycambri arma ſuſceperũt. Alanoſq; bello victos deleuere. Ob quam rem libertati in decennium ab Imperatore donati ſunt ⁊ mutato nomine franci appellati. quod actica lingua ſiue feroces ſiue nobiles ſonat. Jtali francos nobiles liberos vocant. Exacto decennio cum Romani ſolita tributa repeterẽt Franci ob ipſam hereditatem efferens facti parere recuſarunt. Principes enim eo tempore frãcis fuere Priamus ac etiam Anthenor antiqui nominis ac etiam virtutis quibus eniz copias ductãtibꝰ ꝑlium cũ romanis cõſertuz ē. in quo priamꝰ ipe cum fortiſſimis ſue gẽtis cecidit. q̇ cladi ſupfuerũt ex ſcithia digreſſi ſun ⁊ in germaniã profecti in ꝑtibꝰ thuringie cõſederũt cũ pricipibus ſuis priami ⁊ anthẽoris filijs marcomede ſcz et ſimone. Symo ſine liberꝭ deceſſit. Marcomede filiꝰ fuit foramũdꝰ quẽ ſibi frãcij regẽ creauere. ⁊ hic ꝑmꝰ inter frãcos regnauit. Huic fuit filiꝰ clodoveꝰ criitꝰ a q̇ frãcorũ reges criniti ſunt appellati. ꝑ ideȝ tempꝰ gothi qui iã vrbem romam irruperãt vltra ligerũ fluuium in gallia ſedes inuaſerunt. Burgundiones quoq; iuxta rhodanum habitabãt. qui ⁊ ipſe paulo plus reges habere ceperũt. Franci vero trãſmiſſo rheno romanos q̇ ea loca tenebãt fugarunt paulatimq; aucti potentia magũtiam. treuerim. agrippinã hodie coloniã ſuꝑ rheno fluuio. tornacũ. cameracũ. remos. ſueſſonã. aurelianũ inuaſere. ita vt ab aq̇tania vſq; ad bauariã impiũ extenderet. Clodeneo aũt mortuo Meroneus ſucceſſit filiꝰ a q̃ franci merouingi dicti ſũt

poſt meronium Hildericꝰ regnum adeptꝰ. dũ
luxurioſe viueret a ſuis pulſus eſt. Egidio ro-
mano in eiꝰ locum ſuffecto Hyldericꝰ regno p̃-
uatꝰ ad Biſinũ thuringie regem ꝯfugit. cuius
cõiugem ꝑ adulteriũ polluit. poſt octo aũt an-
nos reuocatꝰ aggrippinã inuadens eiectis inde
romanis magni regni ſui ꝑtem recuꝑauit. mor-
tuo aũt egidio filiꝰ eius Siagriꝰ in ciuitate ſue
ſona regnauit. Biſina aũt regina cũ accepiſſet
Hildericũ regnum recuꝑaſſe relicto viro ad eũ
ꝯfugit a q̃ recepta ⁊ ꝓ cõiuge habita. Clodoue-
um ei peꝑit q̃ poſtea regnũ adeptꝰ p̃mꝰ Fran-
coꝝ regum xp̃i religionẽ accepit. a beato Re-
migio baptiſatus. Illud aũt veritate caret qđ
pleriq; tradũt agrippinam ab incolatu Fran-
coꝝ vocatã coloniã. nam p̃uſq; franci germa-
niã intrarẽt colonia romanoꝝ appellata eſt a
claudio ceſare cõdita ⁊ ab eiꝰ cõiuge agrippia
nũcupata. Fuerũt inter clodoueũ ⁊ ſyagrium
aliqua bella. poſtremo victꝰ ſyagriꝰ ad alaricũ
Gothoꝝ regem ꝯfugit qui nonꝰ a magno alari-
co regnabat. Repoſcit a clodoueo ſyagriꝰ atq;
obtentꝰ occidit. Romani q̃z reliq̃ ꝑ galliam ha-
bitãtes exterminant. Clodoueꝰ alemaniã ſibi
ſubegit Gothis q̃z ⁊ aq̃tanis bellũ indixit. eoſ-
q; ſuꝑauit. occiſo Alarico rege. fert cum ad bel-
lum ꝓgrederet ſi victor euaderet equum beato
martino vouiſſe. q̃ duodecim ⁊ centum annos
ante id tempus vita exceſſerat. victoria potius
equũ tradidiſſe eũq; centũ ſolidis redimere vo-
luiſſe. Stetiſſe equũ immobilẽ donec p̃ciũ du-
plicaret. qua ex re dixiſſe regem ferũt. Marti-
nũ bonũ auxiliatorẽ. eſſe negociatorem car. hic
Clodouiꝰ vxorem duxit. Glodoſindam filiã
regis burgũdionũ. q̃ cũ eſſet chriſtiana adhuc
ei pagano iũcta eſt. magniſq; p̃cibꝰ virũ roga-
bat vt baptizaret. natoſq; filios clanculũ bap-
tiſabat. Cauſa aũt q̃ clodouiũ chriſtianũ fecit
eſſe fert. q̃ cũ pugnaret cõtra ſueuos ⁊ pene vi-
ctus eſſet votũ vouit chriſtianũ ſe futurũ ſi ex p̃-
lijs euaderet. Ob q̃m rem mutata fortũa ex vi-
cto victor factꝰ. ſubactis ſueuis chriſtiane reli-
giõi ſe tradidit. cuiꝰ poſteri in Francia vſq; ad
Pipinũ nanũ patrem Caroli magni regnaue-
rũt. Tunc vero hilderico ſcđo ꝑ ignauiã regnũ
adeptꝰ eſt. Detõſo eñ eo ⁊ in mõaſterio retru-
ſo Pipinꝰ regnũ accepit. Erãt tũc in frãcia ma-
iores damos q̃ regnũ gubernãt. Anno dñi ſepti-
gentesimo mortuo. Dagoberto minore Franco-
rũ rege filiꝰ eiꝰ puulꝰ in tutela Pipini groſſi quẽ
alij auſigi filiũ dicũt in tutela fuit ⁊ ꝑ inſidi-
as perijt. Tunc grimaldꝰ filius legitimꝰ pipi-
ni groſſi regnũ vſurpans a ꝯſanguineis Dago-
berti regꝭ defuncti captꝰ in cuſtodia obijt. Per
idẽ tp̃s galli q̃ inter ſequanã ⁊ ligerim fluuium
habitabãt aduerſus Frãcos bella mouere ⁊ vſ-
q; magũtiã excurrentes eã ciuitatẽ obſederunt.
Franci rege carẽtes Carolũ martellũ ad regnũ
ſublimare voluerũt q̃ regnũ renuẽs ducatum
accepit galloſq; bello repꝑſſit. Prouinciã vo in-
ter ligerim ⁊ ſeq̃niã q̃ nũc gandina vocabat a
ſecarlingã vocari iuſſit. qđ poſtea apud theu-
tonicos diu ſeruatũ eſt. Hic Carolꝰ ex alpheida
nobili ꝯcubina pipini groſſi filius fuit inclitus
vir ⁊ bello potẽs. q̃ multa ſarracenoꝝ milia gla-
dio interemit ⁊ pater fuit pipini naui q̃ carolũ
magnũ genuit imꝑatorẽ toti orbi cognitũ ex cõ-
iuge Berta quã duxit ex grecia. Hoc ergo Fran-
corum genus cum ex cithia in germaniam ve-
niſſent ibiq; diu conſediſſet germanicum effe-
ctum eſt. ⁊ terram. ipſam primo habitauit. ⁊
a ſe franciã appellauit. Verũ cum creſceret im-
periũ ita vt frãcia aucta eſt adeo vt tota gal-
lia ferme ⁊ magna germanie ꝑs a mõtibꝰ pir-
rhenis vſq; ad pãnonie terminos frãcia dicere-
tur. nã q̃cq̃d frãcis ſuberat francia vocabatur
⁊ in duas ꝑtes diuiſa fuit. nã qđ ẽ gallie occidẽ-
talis frãcie dicebat. qđ eſt germãie frãcia dicta
dicebat orientalis. Ex germaniã q̃dã eatenꝰ extẽ-
derũt q̃tenꝰ ſermo germanicꝰ ꝓtendit. ita q̃cq̃d
eſt citra rhenũ theutonice lingue ad frãciã oriẽ-
talẽ ꝑtinuit. hec gens ſub carolo magno roma-
noꝝ impiũ meruit q̃ afflictã longobardico bel-
lo ſedẽ aplicã cõſolatꝰ eſt. Carolꝰ eñ q̃uis gal-
lice potiret impio germanꝰ tñ fuit. in germãia
natꝰ alituſq;. Cuiꝰ ſedes plerũq; i aq̃ſgrano fuit
que ciuitas theutonica eſt. ibi palatiũ eiꝰ ⁊ ca-
put oñdit. Eiꝰ poſteri impiũ tenẽtes in gallia ⁊
germania regnauerũt. Deficiẽte eñ maſculina
lingua impiũ ad germanos. id eſt ad Francos
oriẽtales redijt. inter quos p̃mus habitus ẽ Ot-
to. Eſt aũt impiũ apud germanos non eo mõ
vt nemo impare poſſit niſi germanus ſed q̃m
eligendi impatorem auctoritas germãis tradi-
ta eſt. Plerũq; germanꝰ eligit. Eã ob cauſam
cũ vacaſſet impiũ ꝑ obitum ludouici Boſonis
filij germani q̃z ea poteſtas germanũ elegerũt
⁊ francũ ex orientali frãcia ¶ Hec p̃miſiſſe vo-
lumus q̃m de Frãcõia ſermo incidit. ſunt etenĩ
multi q̃ Francos eos ſolummodo eſſe volunt q̃
circa Pariſius habitant ⁊ illis datũ impiũ eſſe
volũt q̃s rectiꝰ francigenas quis appellauerit.

Frãconia vero vt nr̃a etate recipit̃ a meridie
ſueuis ⁊ baioarijs iũgit̃. ab occaſu rheno. ab
ortu bohemos ⁊ thuringos. ſeptẽtrione idẽ thu
ringi haſſiq꜒ excipiũt. Prouinciã plabit̃ haud
ignobilis amnis quẽ moganũ vocãt. Pholo-
me⁹ hũc fluuiũ menum appellare videt̃ q̃ ſupe
iores germanos ab inferiorib⁹ eũdem diuidere
affirmat. neq꜒ ali⁹ fluuius ẽ q̃ eam diuiſionẽ
aptius q̃z mogan⁹ efficere poſſit. Et hodie infe
riores germani vſq꜒ ad magũtiã ꝓcedũt. abide
ſupiores vocã tur. Mogan⁹ vo ex mõtib⁹ bo-
hemie ort⁹ in regiõe magũcie in rhenũ exõ erat.
Ob q̃z rẽ ñ defuerũt q̃ magũtiã mogũtiã a mo
gano fluuio dici crederẽt. Perlabit̃ idẽ flu⁹ nõ
paucas ciuitates. quaꝝ illiſtriores ſunt Herbi-
polis ⁊ Frãfordia. In Herbipoli nobilĩ epĩ ſe-
des ẽ. q̃ et franconum dux habẽt. ⁊ cũ rẽ diui-
nã facit gladium in altari nudum ante ſe ha-
bet. In frãconia nobile emporium eſt i q̃ ſupi
cũ iferis germani ꝯueniũt bis ſingulãnis Ibi
quoq꜒ ipator eligit̃ ex veteri cõſuetudine. Ob
quam rẽ palam ẽ impiũ datum eſſe germanis
quando inter eos eligitur ⁊ coronatur ⁊ ſic de
mum ad culmẽ glĩe. rome q̃z diadema ſuſcipitur
¶ Et in franconia nobilis eccleſia bãbergẽſis
ad amnẽ regniciũ ſita. q̃z fundauit heinricus
ſcõs impator. quẽ accole religioſe colũt ⁊ ſctũ
habent. ibi q̃z Berẽgarius ſepultus ẽ q̃ regnũ
italie vſurpauit ⁊ ab ottõe pmo capt⁹ in ger-
maniã duct⁹ illic exulãs obijt. Supra ciuitatẽ
in edito mõte arx ẽ natura ⁊ arte mũita in qua
nos aliqñ cũ epõ loci prãdiũ fecim⁹ Albert⁹ no
biliſſim⁹ frãcoꝝ comes ⁊ ottõis ſaxonie ducis
ex filia nepos. cũ cõradũ comitẽ occidiſſet. q̃ lo-
douici regis fuiſſe fili⁹ dicebatur in hãc ſe arcẽ
cõtulit ⁊ aliquãdiu regis obſidionẽ ꝑtulit. dif
ficilis expugnatõ loci videbat̃. Ob quã rem ad
dolos recurſum ẽ. Otto epũs magũtin⁹ miſter
ſceleris inuent⁹ eſt q̃ ꝓfect⁹ ad Albertũ lit̃ arbi
trum ſe dixit. rogauitq꜒ albertũ ad impatorem
in caſtra deſcendere. q̃ vel pacẽ ei daret vel in
arcem reduceret incolumẽ. credidit albert⁹ acce
pta iuſiurandi religione Ottonem ſecutus eſt.
vix vero arcem egreſſi erant. cum Otto vereor
inquit ne diu apud imperatorem morari opor
teat vt ilius fortaſſe concilium erat prius ſump
ſiſſe cibum. Laudauit Albert⁹ verba preſulis ⁊
in caſtellum rediens Ottoni prandium dedit.
quo ſumpto ad impatorem cum eo ꝑrexit vbi
mox capt⁹ eſt ⁊ capitali ſententia damnatus.
cui archiepiſcopi fidem implorante. reſpondit

pãrum religioſus pontifex ſe fidei ſatis feciſſe.
q̃ ſemel reduxiſſet incolumem cum ad prandiũ
introiuit. bis reducere non promiſiſſet. infelix
Albertus gladio obtruncatus eſt. Melius ro-
mani q̃ pari fraude vſi vnũ ex captiuis ab ha-
nibale romã miſſis vinctũ remiſere. Fraus enĩ
vt inq̃t marin⁹ orator aſtringit piuriũ nõ ſol
uit. Predia que albert⁹ habuit ecclie Bamber-
genſi poſtea ceſſarũt. Eſt aũt Franconia parti
plena ꝑtim mõtoſa. mõtes ipi haud difficiles
ſunt. ager non admodũ pinguis. nam plerũq꜒
arenoſus eſt. multis in locis cõſiti colles vineis
gratũ ꝓducunt vinũ. maxime vero apud Her-
bipolim. multe ſilue ⁊ multa venatõ ineſt. Ter
ra in multos ꝑtita eſt dños. q̃uis Herbipolen-
ſem ducẽ francõie dicant vt ante relatũ eſt. ma
guntina ecclia ⁊ Bambergẽſis plura obtinẽt
loca. Palẽtin⁹ q̃z comes haud ꝑuã occupat ꝑtẽ
Marchiones brãdeburgenſes tanq̃z burggra
uij. nurmbergenſes potẽtes in ea ſunt. multe pre
terea ciuitates impiales apud francones florẽt
¶ De nurmberga dubium eſt francõia an ba-
uaria cedat ipm nomẽ indicat. ad baioarios vr
bem ꝑtinere normberga enĩ noricum montem
ſignificat. ob quã rem patet noricoꝝ ciuitatem
fuiſſe. noricis aũt baioarij ſucceſſiſſe. ⁊ nunc ea
portio terre baioarie q̃ inter danubiũ ⁊ norm-
bergam iacet noricum appellatur. Ciuitas ta-
men in parrochia bambergenſi eſt que ad frã-
cones ꝑtinet. Ipi normbergẽſes nec Baioari-
os nec frãcones videri volũt ſꝫ tertiũ q̃ddã ſepa
rũ gen⁹. Vrbs ea nobilis magnificis opib⁹ pub
licis ac pinatis ornata. Amne pegnicio interlabi
tur. in agro ſterili ⁊ arenoſa ꝯdita atq꜒ ob eã
rem induſtrioſo pplo. oẽs enĩ aut opifices ſunt
aut negociatores. hinc multe illis diuitie ⁊ ma-
gnũ in germãia nomẽ. Aptiſſima impatoꝝ ſe-
des. libera vrbs ⁊ in medio ferme germãie ſita
Inter bambergã ⁊ normbergã Forchẽ iacet ſa
moſum niueo pane oppidũ. Incole pãt[illegible]
fuiſſe pilati falſo putãt. ¶ In hac ꝓuicia Fri
deric⁹ marchio brãdeburgeñ. potẽtiſſim⁹ fuit
ipatori ſigiſmũdo int̃ caros amicos habit⁹. Et
q̃ttuor filij fuerũt Johẽs Frideric⁹ Albert⁹ ⁊ al
ter Frideric⁹. Johi q̃ pmogenit⁹ eẽt electoratus
imperij debebatur. ſed iudicium patris Frideri
cum pertulit qui ſecundo genitus erat ⁊ apti-
or ad obeunda imperij munera videbatur. pri
ũs itaq꜒ q̃z moreretur hereditatem ſuam inter
filios diuiſit. Fridericum vero in electorem in-
ſtituit. neq꜒ male iudicauit. nã fridericus inter

p̄nceps germanie ſapientie clarus habitus eſt.
cuius conſilio multe prouincie pacate ſunt. In
ſti quoqȝ atqȝ honeſti tenax habet̄. Qui poſſet
regnum Polonie ꝯſequi ꝑ electionem baronū
recuſauit. vt ante diximus. nec vero heredi in/
iuriam faceret. Albertus vero germanus ei⁹ cū
normbergenſibus bellū intuliſſet oēs ferme teu
thonicā principes ad ſe traxit. Comites vero
normbergenſibus ſuppecias miſere. Graue id
⁊ diuturnum bellum fuit. in quo tot potentie
cōcurrentes infenſiſſimis odijs biennio certaue
re. noue̅ ꝑlia cōmiſſa ferunt̄. Ex quibus octo vi
ctor Albertus confecit. in vno tamen victus ſuc
cubuit. neqȝ de pace cōuenit niſi poſtq̄ȝ exuſtis
agris. attritis villis. abactis pecoribus ruriculis
interfectis. comeatus ⁊ pecunie contendentib⁹
defuere. tum q̄ȝ par ex alberti ſententia magis
dicta. Hic albertus ab ipſa pueritia ac teneris.
(vt aiūt) vnguiculis educatus. in armis pluri/
bus interfuit ꝑlijs q̄ȝ alij ſui tempis duces aut
viderint aut legerint. Militauit in Polonia pu
gnauit in ſleſia. caſtra poſuit in pruſſia. hoſtes
in Behemia fudit. ſtipendia in Auſtria fecit. p̄
das ex hungaria tulit. nullus in germanie terre
angulus quem non calcarit. armatus dux exer
citus innumerabiles. proſtrauit ferociſſimos
hoſtes expugnauit munitiſſimas vrbes. In cō
greſſibus vero prior iniſt. victor enim e prelio
exceſſit. vltimus vero in expugnatione oppido
rum. ſepe murum primus aſcendit. ad ſingu/
lare vero certamen crebris vicibus inuitatus.
nunq̄ȝ detrectauit. neqȝ etiā vnq̄ȝ nō ſtrauit ali/
quem hoſtem. In militaribus etenim ludis in
quibus precipue haſta contenditur vnus om/
nium repertus eſt. qui nunq̄ȝ equo deiectus ſit.
⁊ in omnes in ſe currentes deiecit. Ex tornea/
mentis vero etiam nunq̄ȝ non victor exiuit. Se
pties ac decies ſolo tectus clipeo ac galea cetera
nudus vt eſt apud Theutonicos duelli quedaȝ
ſpecies in prouocatores pariter armatos lan/
cea acuta cucurrerit. nullo vero vnq̄ȝ damno af
fectus. cum aduerſarios ipſe nunq̄ȝ non equo
deturbauerit. Quibus enim ex rebus non iniu/
ri a Theutonic⁹ Achilles appellat⁹ ē. In quo
non ſolum militares artes ⁊ etiā imperatorie
virtutes ſingulari quadam gratia reluxere. Iſ
nobilitas quoqȝ generꝫ. proceritaſqȝ corporis. ac
venuſtas ⁊ etiam virium robur ac facundia li
gue admirabilem ac etiam pene diuinum red/
didere

De Bauaria ſuperioris germanie prouintia

Bauaria ad ortum eſtiuum ac me/
ridie ꝑtem franconie ꝓximat. ea q̄/
q̄ȝ plana ⁊ diues terra eſt. cui ad me/
ridie̅ alpes italie iungunt̄. ſueui ad occidente̅ ei⁹
ſolem recipiūt. Auſtrales ac bohemi oriente̅. da
nubius mediaȝ ferme perlabitur. Inter auſtri
am ⁊ bauariam alij yſaram alij enū terminū
poſuere. Sueuos a bauarijs Lycus diſtermi/